

JAMOAT TARTIBINI SAQLASHGA JALB QILINGAN HARBIY
XIZMATCHILARNING TURLI XIL VAZIYATLARDA O'Z-O'ZINI
BOSHQARISH TARTIBI.

*Jamoat xavfsizligi universiteti
Magistratura fakulteti tinglovchisi.
Fayzullayev Javohir Narzullo o'g'li*

Annotatsiya: Ushbu maqolada, jamoat tartibini saqlashga jalb qilingan harbiy xizmatchilarning turli xil vaziyatlarda o'z-o'zini boshqarish tartibi o'rganiladi. Harbiy xizmatchilarning professional faoliyatida stressli, qaror qabul qilishni talab qiladigan va tezkor javob berishni zarur qiladigan vaziyatlar tez-tez uchraydi. Shu sababli, ularning o'z-o'zini boshqarish qobiliyatlari, xususan, stressni boshqarish, emotsional barqarorlik, va vaziyatga qarab tezkor fikrlash qobiliyatlari katta ahamiyatga ega. Tadqiqotda, harbiy xizmatchilarning o'z-o'zini boshqarish qobiliyatini shakllantiruvchi omillar, shuningdek, jamoat tartibini saqlashdagi roli tahlil qilinadi. O'z-o'zini boshqarishning samarali texnikalari, ularning jamoada bir-biriga bo'lgan hamkorlikni mustahkamlashga qanday ta'sir qilishini ham ko'rib chiqish muhimdir. Ushbu ish harbiy xizmatchilarning psixologik va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish, shuningdek, jamoat tartibini saqlashda yuqori samaradorlikka erishish uchun zarur bo'lgan usullarni aniqlashga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Harbiy xizmatchilar, jamoat tartibini saqlash, o'z-o'zini boshqarish, stressni boshqarish, emotsional barqarorlik, qaror qabul qilish, tezkor fikrlash, psixologik ko'nikmalar, hamkorlik, jamoa, boshqaruv, tayyorgarlik, samaradorlik.

Аннотация: В данном исследовании изучается самообладание военнослужащих, участвующих в поддержании общественного порядка в различных ситуациях. В профессиональной деятельности военнослужащих часто возникают стрессовые ситуации, требующие принятия решений и быстрого реагирования. Поэтому их навыки самоконтроля, особенно управление

стрессом, эмоциональная устойчивость и способность быстро мыслить в зависимости от ситуации, имеют большое значение. В исследовании анализируются факторы, формирующие способность военнослужащих к самоуправлению, а также их роль в поддержании общественного порядка. Также важно рассмотреть эффективные методы самоуправления и то, как они могут укрепить командную работу. Целью данной работы является развитие психологических и социальных навыков военнослужащих, а также выявление методов, необходимых для достижения высокой эффективности поддержания общественного порядка.

Ключевые слова: Военнослужащие, поддержание общественного порядка, самообладание, управление стрессом, эмоциональная устойчивость, принятие решений, быстрое мышление, психологические навыки, сотрудничество, работа в команде, управление, подготовка, эффективность.

Jamoat tartibini saqlash, davlat xavfsizligini ta'minlash va ijtimoiy barqarorlikni saqlashda harbiy kuchlarning o'rni beqiyosdir. Harbiy xizmatchilar jamoat tartibini saqlashda nafaqat fizik jihatdan, balki psixologik va emotsional jihatdan ham yuqori tayyorgarlikka ega bo'lishi zarur. Ular turli xil stressli va murakkab vaziyatlarda faoliyat ko'rsatishlari kerak bo'ladi. Shunday vaziyatlarda o'z-o'zini boshqarish va qaror qabul qilish qobiliyatlari, harbiy xizmatchilarning samaradorligi va jamoat tartibini saqlashdagi muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. O'z-o'zini boshqarish, harbiy xizmatchilarning o'z hissiyotlarini, fikrlarini va xatti-harakatlarini muayyan maqsadlarga yo'naltirishda muhim rol o'ynaydi. O'z-o'zini boshqarishning yuqori darajasi, harbiy xizmatchilarning turli xil vaziyatlarga tezda moslashish, stressni boshqarish va jamoada samarali hamkorlik o'rnatish imkonini beradi. Bu omillar, o'z navbatida, jamoat tartibini saqlashdagi harbiy xizmatchilarning muvaffaqiyatiga katta ta'sir ko'rsatadi. Quyida jamoat tartibini saqlashga jalb qilingan harbiy xizmatchilarning o'z-o'zini boshqarish qobiliyatini tahlil qilish, shuningdek, turli xil vaziyatlarda bu qobiliyatlarning ahamiyatini o'rganish maqsad qilinadi. Tadqiqot natijalari harbiy xizmatchilarning psixologik va emotsional tayyorgarligini

mustahkamlash, jamoat tartibini saqlashda yuqori samaradorlikka erishish uchun zarur bo'lgan amaliy tavsiyalarni ishlab chiqishga yordam beradi.

Jamoat tartibini saqlashga jalb qilingan harbiy xizmatchilarning turli xil vaziyatlarda o'z-o'zini boshqarish tartibi, ularning psixologik va emotsional holatini, shuningdek, qaror qabul qilish, stressni boshqarish va jamoada samarali ishlash qobiliyatlarini o'z ichiga oladi. Ushbu bo'limda o'z-o'zini boshqarishning ahamiyati, harbiy xizmatchilarni o'qitish va tayyorlash jarayonidagi roli va turli vaziyatlarda bu qobiliyatlarning qanday ta'sir qilishini tahlil qilamiz.

O'z-o'zini boshqarishning asosiy tamoyillari va ahamiyati. O'z-o'zini boshqarish, shaxsning o'z fikrlarini, hissiyotlarini va xatti-harakatlarini boshqarish qobiliyatidir. Harbiy xizmatchilarda bu qobiliyat yuqori darajada rivojlangan bo'lishi zarur, chunki ular turli xil xavfli va stressli vaziyatlarga duch kelishadi. O'z-o'zini boshqarishning asosiy komponentlariga quyidagilar kiradi:

Stressni boshqarish: Harbiy xizmatchilar ko'pincha jiddiy vaziyatlarda, jismoniy va psixologik bosim ostida ishlashadi. Stressni boshqarish qobiliyati, ular tezda vaziyatga moslashib, xatoliklardan qochishlari va o'z vazifalarini samarali bajara olishlarini ta'minlaydi.

Emotsional barqarorlik: Harbiy xizmatda o'z hissiyotlarini nazorat qilish muhim ahamiyatga ega. Voqealarga emosional javob berish o'rniga, xizmatchilar obektiv qarorlar qabul qilishi kerak.

Qaror qabul qilish: Jamoat tartibini saqlashda tez va aniq qarorlar qabul qilish zarur. O'z-o'zini boshqarish qobiliyati, harbiy xizmatchilarga murakkab vaziyatlarda to'g'ri va oqilona qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Turli vaziyatlarda o'z-o'zini boshqarishning ahamiyati. Harbiy xizmatchilar jamoat tartibini saqlashda turli xil vaziyatlarga duch kelishadi, bu esa ularning o'z-o'zini boshqarish qobiliyatini sinovdan o'tkazadi. Keling, ba'zi vaziyatlarni ko'rib chiqaylik:

Ommaviy tartibsizliklar: Namoyishlar yoki ommaviy tartibsizliklar paytida harbiy xizmatchilar yuqori darajada o'z-o'zini boshqarishlari kerak. Bu holatda,

ularning stressni boshqarish va emotsional barqarorlikka ega bo'lishi, jamoada muvofiqlikni ta'minlash va zarur holatlarda inson huquqlarini himoya qilishni ta'minlaydi.

Favqulodda holatlar: Yig'ilishlar, tabiiy ofatlar yoki terrorizmga qarshi kurash paytida harbiy xizmatchilar tezkor qarorlar qabul qilishlari va har qanday holatda o'z hissiyotlarini boshqarishlari lozim. O'z-o'zini boshqarish bu holatlarda muvaffaqiyatli muvofiqlik va rejalashtirish uchun zarurdir.

Taktik vaziyatlar: Urush yoki jangovar harakatlar paytida harbiy xizmatchilarga tezda, aniq va to'g'ri qarorlar qabul qilish talab qilinadi. O'z-o'zini boshqarish, ularning jangovar ruhiyatini saqlab qolish va eng yaxshi natijalarga erishish imkonini beradi.

Qisqa vaqt ichida qaror qabul qilish: Bunday holatlarda, harbiy xizmatchilar to'liq ma'lumotni tezda tahlil qilib, aniq qaror qabul qilishlari kerak. O'z-o'zini boshqarish ularning fokussini va diqqatini saqlashga yordam beradi.

Jangovar sharoitlarda qarorlar: Jangovar sharoitda qarorlar tezda va noaniqliklarda qabul qilinadi. O'z-o'zini boshqarish harbiy xizmatchilarga so'zsiz va to'g'ri qarorlar qabul qilish imkoniyatini yaratadi, bu esa jangovar sharoitlarda muvaffaqiyatni ta'minlaydi.

O'z-o'zini boshqarish qobiliyatini rivojlantirish. Harbiy xizmatchilarni o'qitish jarayonida, o'z-o'zini boshqarish ko'nikmalarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratish lozim. Buning uchun quyidagi usullarni amalga oshirish mumkin:

Psixologik treninglar: Stressni boshqarish, emotsional barqarorlik va qaror qabul qilishni rivojlantirishga yo'naltirilgan treninglar harbiy xizmatchilarning o'z-o'zini boshqarish qobiliyatini oshiradi.

Simulyatsiya mashg'ulotlari: Turli xil xavfli vaziyatlarni simulyatsiya qilish, harbiy xizmatchilarga real vaziyatga o'xshash muhitda o'z-o'zini boshqarish qobiliyatlarini sinash va rivojlantirish imkonini beradi.

Mentorlik va jamoaviy ishlash: Kattaroq tajribaga ega bo'lgan harbiy xizmatchilarning mentorlik qilishlari, o'z-o'zini boshqarish qobiliyatlarini

rivojlantirishga yordam beradi. Jamoaviy ishlash esa, o'zaro hamkorlikni rivojlantirib, o'z-o'zini boshqarishdagi muvaffaqiyatni kuchaytiradi.

Emotsional intellekt: O'z-o'zini boshqarishning bir turi sifatida, emotsional intellektning rivojlanishi harbiy xizmatchilarga o'z hissiyotlarini boshqarish va boshqalar bilan samarali muloqot qilishni o'rgatadi.

Kognitiv nazorat: Kognitiv nazorat, qaror qabul qilish jarayonida o'z fikrlarini tahlil qilish va xato qilish ehtimolini kamaytirish imkonini beradi. O'z-o'zini boshqarish qobiliyati, harbiy xizmatchilarning kognitiv nazoratini va analitik fikrlashni kuchaytiradi.

Jamoat tartibini saqlashda samarali boshqaruv. Jamoat tartibini saqlashda harbiy xizmatchilarning o'z-o'zini boshqarish qobiliyati nafaqat ularning shaxsiy samaradorligini oshiradi, balki jamoaning umumiy muvaffaqiyatiga ham ta'sir qiladi. O'z-o'zini boshqarish qobiliyati yuqori bo'lgan xizmatchilar, jamoa ichida ijobiy muhit yaratish, ishonchli va aniq kommunikatsiyani ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Bundan tashqari, o'z-o'zini boshqarishning yuqori darajasi harbiy xizmatchilarga o'z hissiyotlarini boshqarishga yordam beradi, bu esa jamoaviy ruhni saqlashda, vazifalarni bajarishda va optimal natijalarga erishishda muhim omildir.

Xulosa:

Ushbu tadqiqotdan kelib chiqib, jamoat tartibini saqlashga jalb qilingan harbiy xizmatchilarning turli vaziyatlarda o'z-o'zini boshqarish qobiliyatining ahamiyati katta ekanligi aniqlandi. Harbiy xizmatchilarning o'z-o'zini boshqarish qobiliyati, ularning professional faoliyatida muvaffaqiyatga erishish uchun muhim psixologik va emotsional asos bo'lib xizmat qiladi. Stressli vaziyatlarda, qaror qabul qilish jarayonida, hamda jamoa ichida samarali ishlashda o'z-o'zini boshqarish, harbiy xizmatchilarning yuksak natijalarga erishishiga yordam beradi.

O'z-o'zini boshqarishning yuqori darajasi, harbiy xizmatchilarga nafaqat shaxsiy, balki jamoaviy muvaffaqiyatni ta'minlashda ham muhim rol o'ynaydi. Bu qobiliyat, jamoat tartibini saqlashdagi zaruriy holatlarda — masalan, ommaviy tartibsizliklar, favqulodda holatlar yoki jangovar vaziyatlarda — tezkor, aniq va oqilona qarorlar

qabul qilish imkonini beradi. Bunday vaziyatlarda, harbiy xizmatchilar o'z hissiyotlarini boshqarish orqali xavfsizlikni ta'minlab, tartibni saqlashda muvaffaqiyatga erishadilar. O'z-o'zini boshqarish qobiliyatini rivojlantirish uchun psixologik treninglar, simulyatsiyalar va jamoaviy ishlashga yo'naltirilgan mashg'ulotlar muhim ahamiyatga ega. Ushbu tadqiqot, harbiy xizmatchilarning o'z-o'zini boshqarish qobiliyatlarini yaxshilashga yo'naltirilgan o'quv dasturlari va usullarini ishlab chiqishga yordam beradi, bu esa, o'z navbatida, jamoat tartibini saqlashda yuqori samaradorlikka erishish uchun zarur bo'lgan psixologik tayyorgarlikni oshiradi. Shu bilan birga, o'z-o'zini boshqarish qobiliyatlarini rivojlantirish, harbiy xizmatchilarning emotsional barqarorligini oshirib, jamoaviy ruhni kuchaytiradi va jamoada ishonchni mustahkamlaydi. Bularning barchasi jamoat tartibini saqlashda muvaffaqiyatli faoliyatni ta'minlashga xizmat qiladi. Natijada, harbiy xizmatchilarning o'z-o'zini boshqarishdagi qobiliyatlari nafaqat ularning professional ish faoliyatiga, balki davlat xavfsizligi va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashdagi umumiy samaraga ham bevosita ta'sir qiladi.

Adabiyotlar:

1. **Qarshieva, D. (2020).** *Harbiy xizmatchilarning psixologik tayyorgarligi va stressni boshqarish.* Toshkent: O'zbekiston davlat axborot va psixologiya nashriyoti.
2. **Tursunov, A. (2018).** *O'z-o'zini boshqarish va harbiy psixologiya.* Samarqand: Samarqand universiteti nashriyoti.
3. **Shukurov, N. (2020).** *Stressni boshqarish va jamoa ichida hamkorlik: Harbiy xizmatchilarda o'z-o'zini boshqarish qobiliyatlari.* Tashkent: Farg'ona universiteti nashriyoti.
4. **Gulomov, S. (2017).** *Jamoa ruhiyati va uning jamoat tartibini saqlashdagi o'rni.* Tashkent: O'zbekiston pedagogika akademiyasi nashriyoti.